

ประกาศกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

เรื่อง ผลากและระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตราย

ที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบ พ.ศ. ๒๕๓๘

เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ป้องกัน หรือระงับอันตรายที่จะเกิดแก่บุคคล สัตว์ พืช ทรัพย์สิน หรือสิ่งแวดล้อม อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๕ วรรคสาม และมาตรา ๒๐ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการวัตถุอันตรายออกประกาศ กำหนดผลากและระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตรายไว้ ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ วัตถุอันตรายในประกาศนี้หมายความว่า วัตถุอันตรายที่กรมวิชาการเกษตรเป็นผู้รับผิดชอบตามประกาศกระทรวงอุตสาหกรรม ออกตามความในมาตรา ๑๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวัตถุอันตราย พ.ศ. ๒๕๓๕

ข้อ ๒ ระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตราย แบ่งเป็น ๔ ชั้น ดังนี้

ชั้น ๑ เอ พิษร้ายแรงมาก

ชั้น ๑ บี พิษร้ายแรง

ชั้น ๒ พิษปานกลาง

ชั้น ๓ พิษน้อย

ข้อ ๓ การจำแนกระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตรายที่เป็นสารหรือผลิตภัณฑ์ชนิดเข้มข้น (technical grade or technical product) ให้จำแนกตามดังนี้

(๑) สารหรือผลิตภัณฑ์ชนิดเข้มข้นใดที่มีการจำแนกไว้แล้วใน The WHO Recommended Classification of Pesticide by Hazard and Guidelines

to Classification 1994-95 ขององค์การอนามัยโลกให้ถือตามที่ยำแนกไว้
และตามที่จะมีการแก้ไขเพิ่มเติมต่อไป

(๒) สารหรือผลิตภัณฑ์ชนิดเข้มข้นนอกจาก (๑) ให้เป็นไปตาม
ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จะประกาศกำหนดต่อไป

ข้อ ๕ การจำแนกระดับความเป็นพิษของวัตถุอันตรายอื่นที่กำหนดไว้ใน
ข้อ ๓ และที่เป็นผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป (formulated product or finished product)
ให้จำแนกโดยใช้ค่าความเป็นพิษเฉียบพลัน (LD_{50}) ตามตารางดังต่อไปนี้

ชั้น	LD ₅₀ สำหรับหนูทดลอง (มิลลิกรัม/กิโลกรัม ของน้ำหนักตัว)			
	ทางปาก		ทางผิวหนัง	
	ของแข็ง	ของเหลว	ของแข็ง	ของเหลว
๑ เอ พิษร้ายแรงมาก	๕	๒๐	๑๐	๕๐
	หรือน้อยกว่า	หรือน้อยกว่า	หรือน้อยกว่า	หรือน้อยกว่า
๑ บี พิษร้ายแรง	มากกว่า ๕	มากกว่า ๒๐	มากกว่า ๑๐	มากกว่า ๕๐
	ถึง ๕๐	ถึง ๒๐๐	ถึง ๑๐๐	ถึง ๕๐๐
๒ พิษปานกลาง	มากกว่า ๕๐	มากกว่า ๒๐๐	มากกว่า ๑๐๐	มากกว่า ๕๐๐
	ถึง ๕๐๐	ถึง ๒๐๐๐	ถึง ๑๐๐๐	ถึง ๕๐๐๐
๓ พิษน้อย	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า	มากกว่า
	๕๐๐	๒๐๐๐	๑๐๐๐	๕๐๐๐

คำว่า “ของแข็ง” และ “ของเหลว” ตามตารางนี้ หมายความว่า ลักษณะทางกายภาพของสารหรือผลิตภัณฑ์ชนิดเข้มข้น และผลิตภัณฑ์สำเร็จรูป

ค่าความเป็นพิษเฉียบพลัน อาจใช้สัตว์ทดลองหรือเกณฑ์มาตรฐานอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดในตาราง ทั้งนี้ตามที่คณะกรรมการเพื่อพิจารณาการขึ้นทะเบียนวัตถุอันตรายทางการเกษตรกำหนด

ข้อ ๕ วัตถุอันตรายชนิดที่ ๒ หรือชนิดที่ ๓ ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือส่งออกนอกราชอาณาจักร ต้องบรรจุในภาชนะที่มีฉลาก ซึ่งมีเครื่องหมายและข้อความดังต่อไปนี้

(๑) ชื่อทางการค้า (ถ้ามี)

(๒) ชื่อสามัญตามระบบ ISO หรือชื่อสามัญในระบบอื่นๆ หรือชื่อสามัญเคมีหากไม่สามารถระบุชื่อสามัญดังกล่าวได้ก็ให้ระบุชื่อทางเคมีตามระบบ IUPAC หรือชื่อทางวิทยาศาสตร์ของสารสำคัญ

(๓) UN number หรือ CAS number (ถ้ามี)

(๔) คำเตือนหรือสัญลักษณ์ หรือเครื่องหมายแสดงความเป็นอันตรายตามคุณสมบัติของสารที่บรรจุอยู่

(๕) อัตราส่วนผสมของสารสำคัญในผลิตภัณฑ์

(๖) ชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิต

(๗) ขนาดบรรจุ

สำหรับผู้สินค้า (Container) หีบห่อบรรจุภาชนะผลิตภัณฑ์อีกชั้นหนึ่ง ต้องมีฉลากซึ่งมีเครื่องหมายและข้อความในข้อ (๒) (๓) (๖) (๗) และจำนวนภาชนะบรรจุ น้ำหนัก หรือปริมาณในหีบห่ออื่นๆ และต้องแสดงสัญลักษณ์ตาม IMDG code บนหีบห่อด้วย

ข้อความบนฉลากอาจใช้ภาษาไทยหรือภาษาอังกฤษก็ได้

ข้อ ๖ วัตถุอันตรายที่ขายหรือจำหน่าย หรือแสดงไว้เพื่อขายหรือจำหน่าย ต้องมีฉลากขนาดที่เหมาะสมกับภาชนะบรรจุ ปิดหรือพิมพ์ไว้ที่ภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายทุกชิ้น ฉลากดังกล่าวจะต้องมีเครื่องหมายและข้อความเป็นภาษาไทย ดังนี้

(๑) ชื่อทางการค้าของผลิตภัณฑ์ (ถ้ามี)

(๒) ชื่อสามัญตามระบบ ISO หรือชื่อสามัญในระบบอื่นๆ หรือชื่อสามัญเคมีหากไม่สามารถระบุชื่อสามัญดังกล่าวได้ ก็ให้ระบุชื่อทางเคมีตามระบบ IUPAC หรือชื่อทางวิทยาศาสตร์ของสารสำคัญและในกรณีที่ระบุชื่อสามัญ ชื่อดังกล่าว ต้องมีขนาดตัวอักษรใหญ่เป็น ๑/๓ เท่า ของชื่อทางการค้า

(๓) อัตราส่วนผสมและลักษณะผลิตภัณฑ์

(๔) วัตถุประสงค์การใช้

(๕) เครื่องหมายและข้อความตาม ข้อ ๘

(๖) ประโยชน์ วิธีใช้ วิธีเก็บรักษา วิธีปฏิบัติเกี่ยวกับภาชนะบรรจุ และการป้องกันอันตรายหรือความเสียหาย

(๗) คำเตือน

(๘) อาการเกิดพิษ การแก้พิษเบื้องต้น คำแนะนำให้รีบส่งผู้ป่วย ไปพบแพทย์พร้อมด้วยฉลากหรือภาชนะบรรจุ และคำแนะนำสำหรับแพทย์

(๙) ชื่อกลุ่มของสารเคมีเพื่อประโยชน์ในการรักษา (ถ้ามี)

(๑๐) ชื่อผู้ผลิต สถานที่ประกอบการ สถานที่ตั้งโรงงาน และชื่อ ผู้นำเข้าพร้อมสถานที่ประกอบการ

(๑๑) ขนาดบรรจุ

(๑๒) เดือนปีที่ผลิต หรือหมดอายุการใช้

(๑๓) เลขทะเบียนวัตถุอันตราย

การระบุชื่อทางเคมีหรือชื่อวิทยาศาสตร์ของสารสำคัญบนฉลาก จะเป็นภาษาอังกฤษก็ได้

ข้อความใน (๘) อาจมีหรือไม่ก็ได้ตามวัตถุอันตรายนั้นๆ

ภายใต้บังคับข้อ ๗ บรรดาสมา ข้อความในวรรคหนึ่ง (๖) (๗) (๘) และ (๙) นั้น จะพิมพ์ไว้ในใบแทรกกำกับไว้กับภาชนะบรรจุวัตถุอันตรายก็ได้ แต่ในกรณีนี้ ใบแทรกนั้นจะต้องมีเครื่องหมายและข้อความทั้งหมดตามวรรคหนึ่ง

ตัวอักษรภาษาไทยบนฉลากผลิตภัณฑ์ขนาดเล็กที่สุด ให้มีความสูง ๒ มิลลิเมตร ภาษาอังกฤษขนาดเล็กที่สุด ให้มีความสูง ๑.๕ มิลลิเมตร

ข้อ ๗ ฉลากวัตถุอันตรายตามข้อ ๖ ต้องมีเครื่องหมายและข้อความอยู่ในแถบสี ดังนี้

(๑) วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น ๑ เอ ให้มีเครื่องหมายหัวกระโหลกกับกระดูกไขว้ พร้อมด้วยข้อความว่า “พิษร้ายแรงมาก” และต้องมีภาพแสดงคำเตือนต่างๆ ตามข้อ ๘ อยู่ในแถบสีแดง (ใช้สี pantone red 199-C หรืออาจใช้สีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาตว่าเป็นสีที่ใกล้เคียงสีดังกล่าวมากที่สุด) ตามรูปที่ ๑ ของตัวอย่างในเอกสารประกอบท้ายประกาศนี้

(๒) วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น ๑ บี ให้มีเครื่องหมายหัวกระโหลกกับกระดูกไขว้ พร้อมด้วยข้อความว่า “พิษร้ายแรง” และต้องมีภาพแสดงคำเตือนต่างๆ ตามข้อ ๘ อยู่ในแถบสีแดง (ใช้สี pantone red 199-c หรืออาจใช้สีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาตว่าเป็นสีที่ใกล้เคียงสีดังกล่าวมากที่สุด) ตามรูปที่ ๒ ของตัวอย่างในเอกสารประกอบท้ายประกาศนี้

(๓) วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น ๒ ให้มีเครื่องหมาย กากบาทพร้อมด้วยข้อความว่า “ อันตราย ” และต้องมีภาพแสดงคำเตือนต่างๆ ตาม ข้อ ๘ อยู่ในแถบสีเหลือง (ใช้สี pantone yellow-c หรืออาจใช้สีที่พนักงาน เจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาตว่าเป็นสีที่ใกล้เคียงสีดังกล่าวมากที่สุด) ตามรูปที่ ๓ ของ ตัวอย่างในเอกสารประกอบท้ายประกาศนี้

(๔) วัตถุอันตรายซึ่งมีระดับความเป็นพิษอยู่ในชั้น ๓ ให้มีข้อความว่า “ ระวัง ” และต้องมีภาพแสดงคำเตือนต่างๆ ตามข้อ ๘ อยู่ในแถบสีน้ำเงิน (ใช้สี pantone blue 293-c หรืออาจใช้สีที่พนักงานเจ้าหน้าที่พิจารณาอนุญาตว่าเป็นสีที่ใกล้เคียงสีดังกล่าวมากที่สุด) ตามรูปที่ ๔ ของตัวอย่างในเอกสารประกอบท้าย ประกาศนี้

เครื่องหมายและข้อความตามวรรคหนึ่ง (๑) (๒) (๓) และ (๔) ต้องใช้ สีดำและมีขนาดใหญ่เห็นได้ชัดเจน อยู่ในกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัสหรือสี่เหลี่ยมผืนผ้า ซึ่งมีพื้นสีขาว ตามตัวอย่างในเอกสารประกอบท้ายประกาศนี้

ในกรณีที่ฉลากมีขนาดเล็กต้องจัดทำใบแทรก จะไม่ระบุภาพแสดงคำเตือนที่ แถบสีบนฉลากก็ได้ แต่ฉลากขนาดเล็กที่ต้องจัดทำให้มีใบแทรกนี้ ต้องใส่เครื่องหมาย ข้อความ และแถบสี ตามวรรคหนึ่งไว้ในใบแทรกด้วยเสมอ

ให้แถบสีบนฉลากหรือใบแทรก อยู่ด้านล่างตลอดความยาวของฉลาก โดยมี พื้นที่แถบสีไม่น้อยกว่า ๑๕ % ของพื้นที่ฉลาก

ข้อ ๘ ให้ใช้ภาพต่อไปนี้แสดงคำเตือนในการใช้และการระมัดระวังอันตราย ของวัตถุอันตราย

(๑)

หมายความว่า ให้เก็บมิดชิดพ้นมือเด็ก

(๒)

หมายความว่า ให้ชำระล้างหลังจากการใช้

(๓)

หมายความว่า เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยง

(๔)

หมายความว่า เป็นอันตรายต่อปลาและสัตว์น้ำ

ห้ามเททิ้งในแหล่งน้ำ

(๕) ให้มีภาพต่างๆ ดังต่อไปนี้ตามลักษณะของผลิตภัณฑ์อยู่ใน

กรอบ ซึ่งมีข้อความว่า “การผสม” หรือ “การใช้” แล้วแต่กรณี

(๕.๑)

หมายความว่า สวมอุปกรณ์ป้องกัน

ตา

(๕.๒)

หมายความว่า สวมอุปกรณ์ป้องกัน

จมูกและปาก

(๕.๓)

หมายความว่า สวมหน้ากากป้องกัน

ไอพิษ

(๕.๔)

หมายความว่า สวมถุงมือป้องกัน

การสัมผัสวัตถุมือ

(๕.๕)

หมายความว่า สวมชุดป้องกันวัตถุ

อันตรายตลอดตัวผู้ใช้ ขณะฉีดพ่นหรือใช้

(๕.๖)

หมายความว่า สวมผ้ากันเปื้อน

เพื่อป้องกันอันตรายต่อผู้ใช้

(๕.๗)

หมายความว่า สวมรองเท้าป้องกันเท้า

ให้ภาพแสดงการผสม และการเก็บรักษา อยู่ด้านซ้ายนับแต่กึ่งกลางด้านหน้าของฉลากภาพแสดงการใช้ การชำระล้างร่างกาย การเป็นพิษต่อสัตว์เลี้ยง และการเป็นพิษต่อปลาและสัตว์น้ำอยู่ด้านขวาของฉลาก ส่วนภาพแสดงเครื่องหมายและข้อความคำเตือนแสดงความเป็นอันตราย อยู่ตรงกึ่งกลางด้านหน้าของฉลาก ตามตัวอย่างในเอกสารประกอบท้ายประกาศนี้

ภาพแสดงคำเตือนบนฉลากที่ปิดภาชนะบรรจุที่มีขนาดไม่เกิน ๕ ลิตร หรือ ๕ กิโลกรัม แต่ละภาพจะต้องมีขนาดภาพเล็กสุดไม่ต่ำกว่า ๗×๗ มิลลิเมตร และใหญ่สุดไม่เกิน ๑๕×๑๕ มิลลิเมตร ส่วนภาชนะบรรจุขนาดใหญ่กว่า ๕ ลิตร หรือ ๕ กิโลกรัม ขึ้นไป ให้ใช้ภาพใหญ่กว่า ๑๕×๑๕ มิลลิเมตร ขึ้นไป ตามความเหมาะสมกับฉลากและภาชนะบรรจุ

ประกาศฉบับนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา
เป็นต้นไป

ประกาศ ณ วันที่ ๑๒ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๓๘

ชาญชัย ปทุมารักษ์

รัฐมนตรีช่วยว่าการ ฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์

รูปที่ 1
(ชั้น 1 เอ. แดงสีแดง)
(pantone red 199-C)

รูปที่ 2
(ชั้น 1 บี. แดงสีแดง)
(pantone red 199-C)

รูปที่ 4
(ชั้น 3 แดงสีน้ำเงิน)
(pantone blue 293-C)

